

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

Təsdiq edirəm
Tədris məsələləri üzrə prorektor v.i.e:

 dos. Zaur Məmmədov
"12". "IX". 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: Biznesin idarə edilməsi (Sosial xidmət sahələri üzrə)
Fakültə: "İqtisadiyyat və idarəetmə"
Kafedra: "İqtisadiyyat və innovativ idarəetmə"

I.Fənn haqqında məlumat

Fənnin adı: S/f ("Azərbaycanda islahat dövründə xidmət sahələrinin inkişafının xüsusiyyətləri") (İşçi tədris planı LDU
"Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrası.12.09.2025, prot. №1)
Kodu: SMO 602
Tədris ili: II (2025-2026) Semestr: I
Tədris yükü:Cəmi: 30 saat- (30 saat məşğələ)
AKTS üzrə kredit: 8
Auditoriya :

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı: Bədəlov Əlixan Mehman oğlu, iqt.e.n.,dosent
Məsləhət günləri və saati: V gün saat 9⁰⁰-13⁰⁰.
E-mail ünvanı: alixan.badalov@mail.ru
Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç.,170-a

III.Təvsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodiki vəsaitlər:

1. Azərbaycan Respublikası Dövlət Proqramları, Sərəncam və Fərmanlar (1992-2025-ci illər üzrə)
2. "Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər" (<https://e-qanun.az/framework/46813>)
3. Azərbaycan Respublikasının milli iqtisadiyyat perspektivi üzrə Strateji Yol Xəritəsi (<https://e-qanun.az/framework/57112>)
4. Əlirzayev Ə.Q. "İslahatlar və sürətilənmə strategiyası şəraitində Azərbaycanın sosial-iqtisadi problemləri: Təcrübə, meyillər və perspektiv istiqamətlər" Bakı, 2005
5. Əlirzayev Ə.Q. "Sosial sferanın iqtisadiyyatı və idarə edilməsi" (dərs vəsaiti) Bakı, 2010
6. Arif Şəkəriyev, Qoşqar Şəkəriyev Azərbaycan iqtisadiyyatı: reallıqlar və perspektivlər.Bakı: «Turxan» NPB, 2016. -536 s.
7. <https://nk.gov.az/>
8. <https://www.economy.gov.az/>

IV.Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün ilkin olaraq heş bir fənnin tədrisi tələb olunmur.

V.Korekvizitlər: "Sosial xidmət sahəsində dövlət-özal sektor tərəfdaşlığı" fənninin tədrisi ilə eyni digər fənlərin tədrisinə zərurət yoxdur.

VI.Fənnin təsviri və məqsədi: "Azərbaycanda islahat dövründə xidmət sahələrinin inkişaf xüsusiyyətləri" fənni, ölkədə aparılan iqtisadi islahatlar fonunda xidmət sektorunun inkişaf meyillərini və bu sahədə baş verən dəyişikliklərin mahiyyətini əhatə edir. Fənn, xüsusilə 1990-cı illərin əvvəllərindən başlayaraq müstəqillik dövründə həyata keçirilən iqtisadi, hüquqi və institusional islahatların xidmət sahəsinə təsirlərini təhlil edir. Fənn tələbələrə xidmət sahələrinin iqtisadiyyatdakı rolunu, bu sahədəki struktur dəyişiklikləri və liberallaşma proseslərini anlamağa kömək edir. Eyni zamanda, dövlətin xidmət sektoruna yönəlmiş siyasətləri və bu siyasətlərin icrası fənnin əsas tədqiqat obyektlərindəndir. Fənn həmçinin regional inkişaf, özəl sektorun təşviqi, investisiya mühiti və rəqabət qabiliyyətinin artırılması kimi məsələlərə də toxunur.

Fənnin əsas məqsədi tələbələrdə analitik düşüncə tərzini formalaşdırmaq və onları islahatların iqtisadiyyata təsirlərini dəyərləndirmək bacarığı ilə təmin etməkdir. Fənn praktiki və nəzəri biliklərin integrasiyasına şərait yaradır. Bu fənn həm iqtisadiyyat, həm də idarəetmə sahəsində təhsil alanlar üçün aktual və əhəmiyyətlidir. Həmçinin tələbələrə gələcək tədqiqat və peşə fəaliyyətlərində xidmət sahələrinin iqtisadi əhəmiyyətini düzgün qiymətləndirmə bacarığı qazandırır. Ümumilikdə, fənn müasir dövrdə xidmət sahələrinin artan əhəmiyyətini nəzərə alaraq, tələbələrə bu sahənin dərin və sistemli şəkildə öyrənilməsinə təmin edir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Magistrlərin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir. Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal-Magistr keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal-Magistr keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir;
- 8 bal-Magistr cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal-Magistr keçilmiş materialı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir;
- 6 bal-Magistrin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal-Magistrin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal-Magistrin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal-Magistrin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal-Magistrin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal-suala cavab yoxdur.

Magistrin imtahanda topladıqı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə Magistrin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladıqı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Magistrant Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir göröləcək.

X. Təqvim planı: Cəmi: 30 saat (Məşğələ 30 saat)

№	Mövzuların adı	Məşğələ	
		Saat	Tarix
1	Mövzu: Fənnin mahiyyəti, məqsədi və vəzifələri Plan: 1. Azərbaycanda islahat dövründə xidmət sahələrinin inkişaf xüsusiyyətləri fənninin mahiyyəti 2. Azərbaycanda islahat dövründə xidmət sahələrinin inkişaf xüsusiyyətləri fənninin məqsəd və vəzifələri 3. İslahat dövründə xidmət sahələrinin inkişafının iqtisadi və sosial aspektləri 4. Xidmət sektorunun struktur xüsusiyyətləri və dəyişiklikləri 5. Dövlət siyasətinin xidmət sahələrinin inkişafına təsiri Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-8]	4	
2	Mövzu: Azərbaycanda islahatların sosial-iqtisadi əsasları və xidmət sektoruna təsiri Plan: 1. Azərbaycanda sosial-iqtisadi islahatların zəruriliyi və tarixi şəraiti 2. İslahatların əsas istiqamətləri və strateji məqsədləri 3. Xidmət sektorunda baş verən struktur dəyişiklikləri və inkişaf meyilləri 4. Sosial-iqtisadi islahatların xidmət sahəsinə təsirinin qiymətləndirilməsi 5. Xidmət sektorunun inkişafında dövlət siyasətinin rolu və tənzimləmə mexanizmləri Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-8]	4	
3.	Mövzu: Sosial xidmət sahələrinin formalaşması və inkişaf mərhələləri Plan: 1. Sosial xidmətlərin yaranma tarixi və inkişafının ilkin mərhələləri 2. Azərbaycanda sosial xidmət sistemində aparılan islahatlar və hüquqi baza 3. Sosial xidmət sahələrinin müasir inkişaf tendensiyaları və perspektivləri	4	

	4. Sosial xidmət sahələrinin idarə olunması və maliyyələşdirilməsi modelləri Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-8]		
4	Mövzu: Təhsil və səhiyyə xidmətlərində islahatlar: idarəetmə və maliyyələşmə modelləri Plan: 1. Təhsil və səhiyyə xidmətlərinin idarəetmə sisteminin əsas xüsusiyyətləri 2. Azərbaycanda təhsil və səhiyyə sahəsində aparılan islahatların məzmunu və mərhələləri 3. Təhsil və səhiyyə xidmətlərində innovasiyalar və rəqəmsallaşmanın idarəetmə və maliyyələşməyə təsiri Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-8]	4	
5	Mövzu: Əhəlinin sosial müdafiəsi və sosial təminat sistemində yeniliklər Plan: 1. Azərbaycanda sosial müdafiə sisteminin struktur və funksional yenilikləri 2. Sosial təminat proqramları və onların əhəlinin rifahına təsiri 3. Sosial müdafiə sistemində islahatların idarə olunması və maliyyələşdirilməsi mexanizmləri Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-8]	4	
6	Mövzu: Məşğulluq və əmək bazarında islahatların sosial xidmətlərə təsiri Plan: 1. Məşğulluq siyasətinin əsas prinsipləri və islahatların məqsədləri 2. Əmək bazarındakı dəyişikliklər və sosial xidmətlərin adaptasiyası 3. Islahatların məşğulluq və sosial müdafiə sahəsində əhəlinin rifahına təsiri Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-8]	4	
7	Mövzu: Sosial xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması: rəqəmsallaşma və innovasiyalar Plan: 1. Sosial xidmətlərin keyfiyyət standartları və qiymətləndirilməsi metodları 2. Innovativ texnologiyalar və onların sosial xidmətlərin effektivliyinə təsiri 3. Rəqəmsal texnologiyaların sosial xidmətlərdə məlumatların qorunması və təhlükəsizliyi Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-8]	4	
8	Mövzu: Sosial xidmət sahələrinin idarə edilməsində müasir yanaşmalar və institusional islahatlar Plan: 1. Sosial xidmət sahəsində idarəetmənin müasir konsepsiyaları və modelləri 2. Azərbaycanda sosial xidmətlərin institusional strukturlarının yenilənməsi 3. Islahatların idarəetmə proseslərinə təsiri və institusional dəyişikliklər Mənbə: [Mühazirə materialları: 1-8]	2	
X	Cəmi:	30	

XI. Fənn üzrə tələblər: "Azərbaycanda islahat dövründə xidmət sahələrinin inkişaf xüsusiyyətləri" fənni üzrə magistrantlardan xidmət sahələrinin inkişaf mərhələlərini və bu prosesə təsir edən islahatları dərinlən mənimsəmələri tələb olunur. Tələbələr statistik məlumatlarla işləməyi, konkret xidmət sahələri üzrə təhlillər aparmağı və nəticə çıxarmağı bacarmalıdırlar. Onlardan müasir dövrün sosial-iqtisadi reallıqlarını nəzərə alaraq analitik düşüncə və tənqidi yanaşma qabiliyyəti gözlənilir. Fənn çərçivəsində mühazirələrdə fəal iştirak, seminar və təqdimatlarda çıxış, eləcə də kurs işi və ya yazılı tapşırıqların yerinə yetirilməsi tələb olunur. Həmçinin tələbələr müstəqil şəkildə araşdırmalar aparmalı və islahatların xidmət sahələrinə konkret təsirlərini qiymətləndirməyi bacarmalıdırlar.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri: "Azərbaycanda islahat dövründə xidmət sahələrinin inkişaf xüsusiyyətləri" fənni üzrə təlimin nəticəsi olaraq tələbələr ölkədə aparılan islahatların xidmət sektoruna təsirini təhlil etməyi öyrənirlər. Onlar xidmət sahələrinin inkişaf dinamikasını və bu prosesdə dövlət siyasətinin rolunu düzgün qiymətləndirmə bacarığı əldə edirlər. Tələbələr real statistik məlumatlar əsasında təhlil aparmağı və nəticə çıxarmağı bacarırlar. Müxtəlif xidmət sahələrinin iqtisadiyyatda tutduğu yeri və qarşılaşdıqları çağırışları müəyyənləşdirmə qabiliyyəti formalaşır. Təlim nəticəsində tələbələr həm nəzəri biliklərə, həm də praktiki analitik düşüncə və problem həll etmə bacarıqlarına yiyələnirlər. Bu da onların gələcək peşə və elmi fəaliyyətlərində xidmət sektorunu daha dərinlən anlamaqlarına şərait yaradır.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV. Kollektiv sualları:

I Kollokvium sualları

1. Azərbaycanda islahat dövründə xidmət sahələrinin inkişaf xüsusiyyətləri fənninin mahiyyəti
2. Azərbaycanda islahat dövründə xidmət sahələrinin inkişaf xüsusiyyətləri fənninin məqsəd və vəzifələri
3. Islahat dövründə xidmət sahələrinin inkişafının iqtisadi və sosial aspektləri
4. Xidmət sektorunun struktur xüsusiyyətləri və dəyişiklikləri

5. Dövlət siyasətinin xidmət sahələrinin inkişafına təsiri
6. Azərbaycanda sosial-iqtisadi islahatların zəruriliyi və tarixi şəraiti
7. İslahatların əsas istiqamətləri və strateji məqsədləri
8. Xidmət sektorunda baş verən struktur dəyişiklikləri və inkişaf meyilləri
9. Sosial-iqtisadi islahatların xidmət sahəsinə təsirinin qiymətləndirilməsi
10. Xidmət sektorunun inkişafında dövlət siyasətinin rolu və tənzimləmə mexanizmləri

II Kollokvium sualları

1. Azərbaycanda sosial xidmət sistemində aparılan islahatlar və hüquqi baza
2. Sosial xidmət sahələrinin müasir inkişaf tendensiyaları və perspektivləri
3. Sosial xidmət sahələrinin idarə olunması və maliyyələşdirilməsi modelləri
4. Təhsil və səhiyyə xidmətlərinin idarəetmə sisteminin əsas xüsusiyyətləri
5. Azərbaycanda təhsil və səhiyyə sahəsində aparılan islahatların məzmunu və mərhələləri
6. Azərbaycanda sosial müdafiə sisteminin struktur və funksional yenilikləri
7. Sosial təminat proqramları və onların əhalinin rifahına təsiri
8. Sosial müdafiə sistemində islahatların idarə olunması və maliyyələşdirilməsi mexanizmləri
9. Məşğulluq siyasətinin əsas prinsipləri və islahatların məqsədləri
10. Əmək bazarındakı dəyişikliklər və sosial xidmətlərin adaptasiyası

XV. İmtahan sualları:

1. Azərbaycanda islahat dövründə xidmət sahələrinin inkişaf xüsusiyyətləri fənninin mahiyyəti
2. Azərbaycanda islahat dövründə xidmət sahələrinin inkişaf xüsusiyyətləri fənninin məqsəd və vəzifələri
3. İslahat dövründə xidmət sahələrinin inkişafının iqtisadi və sosial aspektləri
4. Xidmət sektorunun struktur xüsusiyyətləri və dəyişiklikləri
5. Dövlət siyasətinin xidmət sahələrinin inkişafına təsiri
6. Azərbaycanda sosial-iqtisadi islahatların zəruriliyi və tarixi şəraiti
7. İslahatların əsas istiqamətləri və strateji məqsədləri
8. Xidmət sektorunda baş verən struktur dəyişiklikləri və inkişaf meyilləri
9. Sosial-iqtisadi islahatların xidmət sahəsinə təsirinin qiymətləndirilməsi
10. Xidmət sektorunun inkişafında dövlət siyasətinin rolu və tənzimləmə mexanizmləri
11. Sosial xidmətlərin yaranma tarixi və inkişafının ilkin mərhələləri
12. Azərbaycanda sosial xidmət sistemində aparılan islahatlar və hüquqi baza
13. Sosial xidmət sahələrinin müasir inkişaf tendensiyaları və perspektivləri
14. Sosial xidmət sahələrinin idarə olunması və maliyyələşdirilməsi modelləri
15. Təhsil və səhiyyə xidmətlərinin idarəetmə sisteminin əsas xüsusiyyətləri
16. Azərbaycanda təhsil və səhiyyə sahəsində aparılan islahatların məzmunu və mərhələləri
17. Təhsil və səhiyyə xidmətlərində innovasiyalar və rəqəmsallaşmanın idarəetmə və maliyyələşməyə təsiri
18. Azərbaycanda sosial müdafiə sisteminin struktur və funksional yenilikləri
19. Sosial təminat proqramları və onların əhalinin rifahına təsiri
20. Sosial müdafiə sistemində islahatların idarə olunması və maliyyələşdirilməsi mexanizmləri
21. Məşğulluq siyasətinin əsas prinsipləri və islahatların məqsədləri
22. Əmək bazarındakı dəyişikliklər və sosial xidmətlərin adaptasiyası
23. İslahatların məşğulluq və sosial müdafiə sahəsində əhalinin rifahına təsir
24. Sosial xidmətlərin keyfiyyət standartları və qiymətləndirilməsi metodları
25. İnnovativ texnologiyalar və onların sosial xidmətlərin effektivliyinə təsiri
26. Rəqəmsal texnologiyaların sosial xidmətlərdə məlumatların qorunması və təhlükəsizliyi
27. Sosial xidmət sahəsində idarəetmənin müasir konsepsiyaları və modelləri
28. Azərbaycanda sosial xidmətlərin institusional strukturlarının yenilənməsi
29. İslahatların idarəetmə proseslərinə təsiri və institusional dəyişikliklər

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir. 12 sentyabr 2025-ci il 01 sayılı protokolu ilə təsdiq edilmişdir.

Kafedra müdiri:

Ə.Ə.Ə.

dos. Əlixan Bədəlov

Fənn müəllimi:

Ə.Ə.Ə.

dos. Əlixan Bədəlov

Ə.Ə.Ə. dos. Ə.Ə.Ə.